2 kr.

Izdanje za soboto 21. decembra 1895.

153. številka. (v Trstu, v soboto zjutraj dne 21. decembra 1895.) Tečaj XX.

„EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrtkih** in **sobotah.** Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . f. —.80, izven Avstrije f. 1.40
za tri mesce . . . 2.50 „ „ „ 4.—
za pol leta . . . 5.— „ „ „ 8.—
za vse leto . . . 10.— „ „ „ 16.—
Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka *v Trstu* po **2** nvč., izven Trsta po **3** nvč. Sobotno večerno izdanje *v Trstu* **4** nč., izven Trsta **5** nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrsta. Poslana, osmrtnice in javnezahvale, domači oglasi itd. se začasnajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Cassorma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *upravništvo* ulica Molino piccolo hšt. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč".

Nabergoj - Burgstaller.

Dve imeni — dvoje programov; dva moža, dvoje dijametralno nasprotnih si načel! Tako je bilo od nekdaj, tako je še danes. Vlade prihajajo in odhajajo, zistemi se vrste jeden za drugim — seveda različni le po imenu in po vnanjosti, a jednaki si po svojem bistvu —, toda nasprotstvo v mišljenju in čutstvovanju gori omenjenih dveh mož ostaja nespremenjeno. Oba ta dva moža sta posestnika v naši tržaški okolici, oba bi morala jednako ljubiti in spoštovati to siromašno ljudstvo, stoječe po velikem delu kraj gospodarskega propada, nekoliko po lastni krivdi — ker je bilo prezaupljivo in prelehkomišljeno v svoji sodbi o namenih izvestne agitacije —, veliko bolj pa po raznih dogodkih, kojih ni moglo preprečiti tudi pri najboljši volji.

Oba omenjena moža morala bi biti zagovornika koristi okoličanov — nota bene: ne samo gmotnih, ampak t u d i d u š e v n i h. Bi morala biti — a nista. Prvi je pač, drugi ni. Prvi je pač okoličan se svojim mišljenjem in svojim srcem, drugi se pa spominja okoličanov le tedaj, kadar tako zahtevajo taktiški oziri v prilog mestno-i t a l i j a n s k i gospôdi! Oba posestnika okoličanska — in vendar zijà med njima propad, ki ni ni za las oži, nego je oni, ki zijà med slovensko-narodno idejo in — italijanskim iredentovstvom.

Nabergoj je zagovornik popolne in brezpogojne jednakopravnosti vseh narodnosti, živečih na ozemlju tržaškem; Burgstaller je zagovornik neizprosnega italijanskega nadvladja. Nabergoj meni — z ozirom na neoporečno dejstvo, da okolica istotako nosi velikansko breme na občinskih dokladah, kakor mestni občani —, da občina veliko premalo stori za gospodarski razvoj okolice, Burgstaller je baš nasprotnega menenja. Nabergoj meni, iz že navedenega vzroka in pa tudi z ozirom na veljavne državne temeljne zakone, da Slovenci tržaški bi morali uživati iste pravice pri vseh mestnih in cesarskih uradih, kakoršne uživajo Italijani, Burgstaller meni, da je taka zahteva - - provokatorična.

Ker velevajo naši zakoni, da nikogar ni smeti siliti k učenju kakega drugega jezika, zahteva Nabergoj, da šolstvo s l o v e n s k e okolice bódi urejeno na slovensko-narodni podlagi, v zmislu pedagogiško jedino pravega načela, da se ima zlasti prvi pouk vršiti le v materinem jeziku; Burgstaller pa je zagovornik snovanja italijanskih vsporednic po slovenski okolici, je zastopnik narobe-načela, da pouk naj se vrši v jeziku, kojega otrok ne ume. Dočim meni Nabergoj, da občina vrača okolici le mal del od onih ogromnih svot, koje donašajo okoličani pošteno in redno v občinske blagajne, da pravice in dobrote, ki jih uživajo okoličani, niso nikakor v pravem razmerju z ogromnimi bremeni, koje jim je nositi, da se torej okoličanom krivica godi, trdi pa Burgstaller, da je občina velika dobrotnica okoličanom in da jim nudi več nego jim je dolžna. Nabergoj toži o veliki krivici, sestajoči v tem, da primorski Slovenci nimajo nijedne srednje šole, Burgstallerju je tudi ta zahteva — gola in naga provokacija nedolžnega in tlačenega italijanskega ljudstva. Nabergoj podpira prošnjo mestnih Slovencev za osnutje jedne — značilno in žalostno je pač, da se mora še le beračiti in brezvspešno beračiti leta in leta za stvar, ki bi morala biti sama ob sebi umevna v moderni in pravni državi — l j u d s k e š o l e, Burgstaller je uverjen, da Slovencem ne treba niti ljudske šole, pač pa poklada ravno ta gospod, in sicer nekakor vsiljivo, stotake na žrtvenik prihodnjega italijanskega vseučilišča v mestu tržaškem. Nabergoj meni, da tudi d r ž a v n a k o r i s t zahteva, da se ohrani cesarju nepremično zvesti slovenski in hrvatski živelj v tej obmejni in po takem tudi prevažni, ker napadom najbolj izpostavljeni poziciji, Burgstallerju pa se vidi cvet avstrijsko-državniške modrosti v poitalijančenju te okolice. Nabergoj sodi, da okoličanski kmet ne nahaja pri mestnih oblastih one dobrohotnosti, koje treba v težavnem svojem položenju, Burgstaller pa trdi, da so vse trditve o pritiskanju in žaljenju zgolj pravljice.

Ali naj naštevamo in vsporejamo dalje? Menimo, da ne treba. Ta dva gospoda sta bila antipoda od nekdaj, sta še danes in ostaneta, dokler se bosta srečavala v javnem življenju. Da označimo na kratko vso velikansko razliko v mišljenju teh dveh tržaških poslancev, reči nam je na kratko: Burgstaller je predstavitelj onih žalostnih tradicij okostenele birokracije, ki so zavele državo našo že v veliko teških kriz, onih tradicij, ki imajo svoje korenike v maniji p o n e m č e v a n j a p o v s o d d r u g o d, a p o i t a l i j a n č e v a n j a p o o n i h p o k r a j i n a h, k j e r j e P r e v i d n o s t b o ž j a m e d s l o v a n s k o v e č i n o n a s e j a l a t u d i n e k o l i k o i t a l i j a n s k e g a n a s e l j e n j a — Burgstaller je mož iz one Avstrije, ki ni imela še ustave in državnih temeljnih zakonov, on je propovednik teorije o državljanih I., II. in morda tudi III. vrste. Pri vsem tem pa je pl. g. Burgstaller — gorjè onemu, ki bi hotel oporekati temu — izobražen in liberalen mož! Nabergoj — manje imeniten, seveda — si pa slika potrebe države vse drugače: meni namreč, da so zakoni na svetu v prvi vrsti za to, da se res izvršujejo in da vsaka država mora biti vladana v duhu s v o j i h temeljnih zakonov! Ker pa avstrijski zakoni določajo b r e z p o g o j n o j e d n a k o p r a v n o s t vseh državljanov — tudi onih, ki se niso rodili za grmom ávite colture —, je teorija g. Burgstallerja o državljanih I., II. in III. vrste prava — plemeniti gospod naj nam oprosti trdo besedo! — nezmisel, takó, da niti g. Burgstaller — sicer vso čast njegovi učenosti in zgovornosti ter njegovemu bistremu duhu — ne bi mogel spraviti politiko ponemčevanja in poitalijančevanja v soglasje z duhom, prevejajočim temeljne zakone avstrijske države! Kdo je torej bolji patrijot: ali g. Burgstaller g. Nabergoj?

Odgovor ni težak na to vprašanje, kakor ni teško ustvariti si pravo sodbo o zadnjem govoru g. pl. Burgstallerja, v katerem je ta stari in neizprosni antipod našega poslanca Nabergoja in čudni „pijatelj" slovenskih okoličanov, kar jednostavno označil kot izmišljeno vse ono, kar je gosp. Nabergoj navel in tudi podprl s k o n k r e t n i m i v z g l e d i, o odnošajih med mestno občino in slovensko okolico. Po Burgstallerjevem govoru so vse pritožbe zgolj sumničenja in podtikanja brez vsake podlage, kojim je le ta namen, da sejejo razdor med prebivalstvom. Kdor zahteva, kar mu gre, in kdor se pritožuje proti žaljenju in krivici, ta — seje razdor. G. Burgstaller je lahko zadovoljen: zadnji njegov govor je v lepem soglasju z onim imenitnim rekom o p r o v o k a t o r i č n i h z a h t e v a h!!

Na zadnji govor pl. g. Burgstallerja nočemo odgovarjati obširno, saj je plemeniti gospod ostal le zvest svojim starim tradicijam: kar je Nabergoju belo, je Burgstallerju črno, in narobe.

Na dvoje opazk g. govornika pa bi vendar-le radi reagovali. Prva bi bila ona o desetih slovenskih šolah v občini tržaški. Mi se le čudimo toli pametnemu gospodu, kakor je g. Burgstaller, da se ni naveličal že sam posluževati se že tolikokrat rabljene in obrabljene — f i n e s e. Sedaj aktualno šolsko vprašanje tržaško se ne dostaje okolice, a m p a k m e s t a. G. Burgstaller pozna menda veliko razsežnost tržaškega teritorija in tega ven ar ne bode hotel tajiti, da živi v našem mestu več tisoč Slovencev, kakor je že dokazano po oficijelnih podatkih ljudskega štetja. In sedaj vprašamo pl. gospoda: Koliko slovenskih ljudskih šol vzdržuje občina v m e s t u s a m e m?!

Na to vprašanje teško da bi hotel odgovoriti g. Burgstaller, zato pa raje daje razumeti, kakor da je vsa občina tržaška kar na enem kupu in da je v tej občini 10 slovenskih ljudskih šol?!

Druga opazka bi bila ona, s kojo je hvalil mestno občino, da je povišala — menda za 100 gld. — prispevek za nabavo obuvala za ubogo deco v okolici in da je določila 3000 gld. za gradnjo vodnjakov po okolici. Vse lepo ali o tem je molčal modro, koliko denarja znašajo okoličani v občinske blagajne in da stoje, ker se tiče vršenja svojih dolžnosti do občine, v jedni in isti vrsti z meščani. In zopet vprašamo g. Burgstallerja: pri njegovi vesti naj nam pove, a l i s o t a k i i z d a t k i z a o k o l i c o v p r a v e m r a z m e r j u z b r e m e n i, k i j i h n o s i i s t a?! Pri vsem tem pa niti nočemo zasledovati, da-li se svote, namenjene okolici, dele in upotrebljajo ono n e p r i s t r a n o s t j o, kakoršne gotove ne kaže gospod pl. Burgstaller v svojem nasprotstvu do tovariša mu Nabergoja!

Politiške vesti.

V Trstu, dne 20. decembra 1895.

Državni zbor. V včerajšnji seji je rešila zbornica proračun ministerstva za notranje stvari. Trgovinski minister je predložil zakonski načrt za spremembo in popolnjenje o b r t n e g a r e d a. Nam se vse zdi, da je tudi tudi ta predloga mala koncesija velikemu kapitalu. Mali obrtniki bodo pač morali tudi v bodoče dokazati usposobljenost za vodstvo dotične obrti, ali velikim trgovcem in tovarnarjem ne bode trebalo tacega dokaza. In tako bodo razni konfekcijonarji svobodno izdelovali obleko in dušili s tem malega krojača. Novela k obrtnemu zakonu utemeljuje to določbo s potrebno svobodo trgovine in trgovcev. Toda mi bi menili, da tudi mali obrtnik zasluži nekoliko — ne le svobode, ampak tudi varstva pred zlorabljenjem svobode v trgovini. Velika trgovina naj se le razvija, ali pri tem bi bilo zagotoviti malemu obrtniku vsaj borni obstanek. Predlogi je tudi namen, da popolni zakonodajo v var-

PODLISTEK.

Črtice.

Spisal Katalinić-Jeretov; prevel V.

I.

K a m e l e o n.

Klatil se je po drevju severne Afrike in lovil s svojim dolgim jezikom mušice, da se preživi. Grd, sive barve, velikih oči, grši kakor kuščar, živel je mirne in brezskrbne dni. Imel pa je vendar nekaj posebnega na sebi, čemur so se čudili tudi kulturni ljudje ... menjaval je barvo kakor za stavo! Glej ga na veji: siv, da siv je, ali glej bolje — — v trenotku je pozenel, se pobelil, počrnil, spremenil sto barv. To mu je pomoglo, da so ga odnesli v prosvetljeno Evropo.

Sedaj se mu čudijo ljudje v nekem muzeju raritet, kjer ga skrbno pitajo in hranijo, a čuvaj pa ponavlja tam vsakemu posetniku njegovo kulturno ime: „Chameleon africanus" — — —.

— — — Tudi jaz poznam odličnega, umnega in učenega gospoda, ki je spremenil vse mogoče barve pa vender ni prišel v nikak raritetni muzej, pač pa v — d r ž a v n i z b o r.

II.

M e t a m o r f o z a.

Črvič, nič druzega nego črvič, droben, zelenkast, malenkosten! Lazil je po nesnagi in blatu, po cvetju in listju. Kokoši in vrabci so ga gledali prezirljivo po strani; vse ga je sovražilo, vse mu streglo po življenju. Moral se je skrivati, moral je bežati in čuvati svoje življenje.

Stopi z nogo nanj, in po njem je!

Pa vendar je prebil vse nezgode v življenji. In glej ga, ko leze nekega dne na večji grm. Tu se je nastanil na veji, stisnil in čisto okožil. Z Bogom, mislili so vrabci, hodi z Bogom, strahopetnež! In ker gavranu ni mar tako drobne „mrhovine", ostal je na onem mestu obešen. Res ostudna smrt!

Ali ko se je nekega dne jedva smijala svetu rana zora, zganil se je nekoliko moj mrtvec! Solnce je pozdravilo svet, in iz obešene bube izletela je prava, raznobarvna, čarobna metuljčica.

Črvič, nič druzega nego črvič, sovražen, nepoznan — za metuljčico pa letajo danes vsi metulji!

Ta „romanetto" iz prirode spomnil me je umazane, sirotne, male deklice v zakotni primorski vasi. Gonila je ovce na pašo, a vse druge pastarice so se ji rogale, pastirji pa so metali kamenje za njo. Vlačila se je po blatu in nesnagi; skrivala se v hosti in grmičju .... in rasla, rasla, kakor črvič. Obesila se ni nikoli na nikako vejico, a pala je nekega dne v naročje mlademu gospodu in kmalu potem odletela v svet. Sedaj pravijo, da ni več blatna, sirotna, ne sovražena. Opravlja se lepo in gosposko v mestu. Popred umazana Marica, da Marica — sedaj se imenuje Emy. A metuljev v rokovicah in z monokli ne manjka za njoj!

III.

N e d o l ž n o s t.

Mala je, tam kraj zida, žalostna, zapuščena, a lepa kakor angelj. Tožno je pogledavala s svojimi velikimi črnimi očmi, iz katerih je sevala njena angeljska duša, mimoidoče, hoteča jih prositi: Usmili se! Ali kdo gleda te malo, zapuščeno dekletce? V tem je prišel mimo, ravno tik sirotice, mož sivih las, blagega starikavega obraza, in dekletce ga je pogledalo milo in reklo:

„Gospod — —".

„Kaj je, dete moje", vprašal jo je gospod in nadaljeval: „Koliko si stara, čegava si"?

„Pet let sem stara in mamina sem. Mamica je bolna — odgovarjalo je dete v zadregi —, a sestra se je utopila".

„Zakaj se je utopila?", poprašal je gospod.

Mala je porudečela in obmolknila.

„Zakaj?", povprašal je gospod znova.

„Oh to je sramota. Tudi mamica je rekla, da je to sramota. Prišla je nekega večera domov in prinesla nekov papir. Mamica je rekla, da je to mnogo, mnogo denarja — —. A pozneje je zvedela mamica, da je sestra to dobila, ker se je dala poljubiti od nekega gospoda. In mamica jo je karala in odtirala, a ona se je potem - - utopila", — končalo je s solzami v očeh.

„Daj, da te poljubim — pristavil je gospod ginjeno — jaz ti dam denarja, da poneseš bolni materi".

„Ne, ne — začelo se je braniti dekletce, pojte vi z menoj k mamici, in ako ona to dovoli, potem me lahko poljubite. — — —

* * *

Jadno, nedolžno dete, in vendar napne kleti svet čez nekaj let vse sile, da iztira to devištvo, to nedolžnost iz tvoje duše — —, da te s poljubom (a ne tako, kakor ti misliš) dovede do propasti. In potem? Kaj te čaka: sramota ali smrt? Saj svet ustvarja žrtve, a rešitve in osvobojenja jim ne ve!

stvo delavcev s tem, da se poojstrujejo predpisi v varstvo delavcev, kolikor se dostaje naprav v varstvo življenja in zdravja, izplačevanja mezde, odtrgavanja od plačila, delavskih knjižic, reda za delo, konvencijonalnih kazni itd.

V tej seji je maloruski poslanec Romančuk predložil znamenito interpelacijo. Nesramnost židovskega časopisja dunajskega je znana širom sveta. Res studiti se mora vsakemu poštenemu človeku, ko vidi, kako drzno laže to časopisje, ke gre za to, da sumničenjem in ovaduštvom uniči onega, kojemu ne more drugače do živega. Tu se izmišljajo kar cele grozne dogodbe; a da je stvar bolj verjetna, navajajo se celo razne podrobnosti. Na ta način se vzdržuje legenda, ki je postala stalna rubrika vsake vlade v programu naše primorske politike: legenda o slovanski irredenti na Primorskem, baje veliko bolj nevarni nego je laška irredenta. Tako sumničijo nas, tako sumničijo Čehe in tako sumničijo one trpine, ki žive v Galiciji svoje bedno življenje: siromašne Maloruse. Ako se le gane kdo izmed nas, ki smo zapisani v črno knjigo dunajskih časnikarskih rokovnjačev, tega je promaknil ruski rubelj — veleizdajica je! V taki taktiki ne tiči le nesramnost, ampak najbrezsrčneja brutalnost. Tak rokovnjač, ki ne reže nedolžnim ljudem samo žepov, ampak tudi čast, pač nima ni poštenja, ni človeškega srca. Tako rokovnjaštvo se je zgodilo tudi te dni na škodo lojalnim in poštenim gališkim Rusom. Sumničijo namreč deputacijo, ki je prišla na Dunaj pritožit se radi nečuvenih in dokazanih dogodkov pri zadnjih volitvah, da je prišla na stroške — Rusije. To nesramno laž je razneslo dunajsko časopisje, ne da bi imelo za tako težko obdolženje ri sence kakega dokaza Interpelant Romančuk zahteva od ministerskega predsednika pojasnila, kje je vir takim informacijam, in zahteva, naj se popravi škoda, ki se je storila narodu maloruskemu.

V isti seji seji je predložil minister za pravosodje zakonski načrt za notranjo uredbo in poslovni red sodišč in za premembo člena 61 trgovinskega zakonika. Oba načrta sta se izročila permanentnemu justičnemu odseku.

Danes je najbrže zadnja seja pred prazniki.

Italijanski klub v poslanski zbornici na Dunaju je šel v dim, tako naznanja žalostnim glasom današnji „Il Piccolo". Gospôda se niso mogli združiti za skupni politiško-narodno-gospodarski program. To pa ravno jezi našega „Piccolo" in jezno povprašuje, zakaj se niso združili na podlagi le narodnega programa?! Seveda: našim tržaškim srditežem je srd do Slovencev začetek in konec vse politiške modrosti; in kaj se oni brigajo za gospodarske odnošaje v pokrajini: da so le oni siti, drugi pa naj le stradajo in vpijejo: „evviva". Poslušni učenci so to svojih mojstrov v Italiji. Tudi tam doli mora ljudstvo upiti „Evviva" pri lačnih trebuhih. No, najbrže so nekateri poslanci (iz Tirolske) vendar-le toliko pametni, da se ne hote postaviti na tako — nizko stališče. Prisrčna želja „Il Piccolova" ostane pa za sedaj le — želja.

Obnovljenje pogodbe z Ogersko. Tudi na tem mestu nam je govoriti o tem važnem vprašanju, da ne zaostanemo preveč s poročili. Na Ogerskem so že davno zapričele vse prizadete družbe in korporacije intenzivno agitacijo, da pritiskajo na svojo vlado v ta namen, da bode ista krepko branila koristi Ogerske ob obnovljenju pogodbe. Žalostno in značilno je vendar, da na naši strani ni skoro sledu o taki agitaciji. Sosebno mi Slovenci v novejši čas menda nimamo drugega posla, nego, da se zgražamo nad — odurnostjo antisemitov. Sedaj smo menda vendar srečni, ker smo toli — najivni. Da ni antisemitske stranke, niti ne bi slutila širša javnost, da stojimo na pragi pogajanj, od katerih bode zavisen naš gospodarski razvoj in naše blagostanje za bodočih 10 let: niti ne bi slutila, da se bliža trenotek, ki naj odloči, ali res hočemo tudi v bodoče — kakor je rekel dr. Lueger se svojo primero — igrati ulogo, kakoršne ne igra oni, ki se zaveda svoje veljave in moči. Kje naj dobi vlada moralno zaslombo pri razpravah, ako ne pritiska nanjo javnost?! Pri toliki brezbrižnosti je tem bolj hvalevredno, da se je ganila veljavna centralna gospodarska družba za Češko, ki je sklicala dne 15. t. m. shod zastopnikov kmetijskih in drugih strokovnih družeb v posvetovanje ob obnovljenju pogodbe z Ogersko. Na shod je došlo mnogo veščakov in veljakov, med istimi tudi princ dr. Friderik Schwarzenberg in Leopold grof Kolovrat.

Shod je vsprejel nastopno resolucijo:

Mi, dne 15. decembra v Pragi zbrani zastopniki centralne kmetijske družbe za kraljestvo češko in zastopniki 50 kmetijskih družb, došli smo — upoštevši dalekosežno važnost pogodbe z Ogersko in sosebno uplivanje trgovinskih pogodeb na gospodarske odnošaje v Avstriji — do uverjenja, da je potrebno izjaviti, da je propadanje, ki je zadelo našo kmetijsko produkcijo, kakor tudi večino produkcijskih strok, po velikem delu posledica upliva in učinka sedanjih razprav o pogodbi in pa različnega gospodarskega razvoja obeh državnih polovic.

Ker se zavedamo dalekosežnih posledic teh pogodeb za naše gospodarske odnošaje, pokladamo največo važnost na to, da se bodo pri obnovljenju pogodbe v prvi vrsti poštevali naši obstojni pogoji. Zato zahtevamo:

1.) Carinarska in trgovinska pogodba z Ogersko naj se odpove in naj se pričnove posvetovonja za morebitni sklep nove pogodbe.

2.) Prispevek za skupne stvari naj se določi primerno gospodarskemu in finančnemu razvoju obeh polovic države.

Ako ne dobimo popolnega zagotovila za temeljne pogoje našemu nadaljnjemu obstanku, ne ustrašili bi se tudi popolnega odstranjenja pogodbe.

Resolucija nalaga potem vodstvu centralne družbe, naj predloži vladi spomenico, v kateri je zahtevati sosebno: da se za slučaj, ako ostane dosedanja ukupnost glede za carinarstvo, pravično razdele pravice in dolžnosti, da se določijo jednakomerni železniški tarifi, in da se prepreči vsako jednostransko povspeševanje gospodarske in industrijalne koristi v oni polovici države.

Menimo, da toli ta resolucija, kolikor zahteve grofa Palffy-a v poslanski zbornici (glej včer. članek) popolnoma opravičujejo postopanje dr. Luegerja. Saj tudi ta poslednji ne zahteva druzega, nego pravične razdélitve dolžnosti in bremen. Ker pa v dosedanji pogodbi ni bilo take pravične razdelitve, treba torej izvajati logiško posledico: potezati se je za radikalno spremembo te pogodbe, zlasti glede na ono točko, koja določa prispevke obeh polovic za skupne zadeve. Druzega ne zahteva tudi dr. Lueger. Morda je oblika njegovega nastopanja malo ostra, ali tega ne smemo zameriti, ako le pomislimo, kako brezobzirna je agitacija na ogerski strani. Tudi Luegerjevo „odurnost" treba soditi — pravično.

Italija v Afriki. Včeraj je bilo zopet veliko vznemirjenje v poslanski zbornici, ker so se razširile nedoločne govorice o novih nepovoljnih vesteh, došlih vladi iz Afrike. Vlada pa je tajila odločno in ni hotela povedati ničesar, kar bi jej utegnilo škodovati ravno v hipu, ko se je zbornica pripravljala k glasovanju o zaupanju do vlade in dovoljenju kredita 20 milijonov. Ona govorica trdi namreč, da šoanci maršírajo neprestano proti severu, da so pustili na strani Makallé in da se že bližajo Adigratu. Čudijo se tudi, da ni glasu od generala Arimondija.

Večina zbornice je izrekla vladi zaupanje in dovolila zahtevani kredit. Crispi je modro odklonil vsako odgovornost za doživeli poraz, za jedno pa izrekel popolno zaupanje Baratieriju. Kdo je torej kriv? Najbrže oni, ki se ne more več zagovarjati — mrtvi major Toselli. Zagotovil je tudi, da vlada ne bode zahtevala nadaljnega kredita. Res? O tem nas pouči morda bližnja prihodnost.

Različne vesti.

Nov častni kanonik. Nj. Vel. cesar imenoval je župnika c. kr. vojne mornarice, msgr. Urednička v Pulju, častnim kanonikom stolnega kapitlja v Gorici.

Škof dr. Glavina. Kakor zatrjuje „Il Mattino", nameruje odstopivši prevzv. škof msgr. Glavina nastaniti se v svojem letovišču v Škednju.

Našim čitateljem. Te dni čuli smo iz krogov čč. naših čitateljev marsikojo pritožbo glede kakovosti papirja, na katerem se tiska „Edinost". Ker smatramo te pritožbe kolikor toliko opravičene, dovoljujemo si tu v kratkem pojasniti, kaj je vzrok temu nedostatku. Tiskarni, katera tiska naš list, primanjkalo je v nje zalogi onega papirja, katerega potrebuje za tisek „Edinosti". Papirja te oblike pa ni možno dobiti v Trstu, zatorej naročila si ga je tiskarna o pravem času pri navedeni papirnici. Dotični papir bi bil izvestno tudi že dospel tiskarni, toda med tem bilo je sklenjeno, da z novim letom pričné „Edinost" izhajati, v povsem drugi obliki, nego doslej. Tiskarna morala je vsled tega prejšnjo naročbo zopet odpovedati ter naročiti potrebnega papirja za prihodnjo novo obliko lista. Dotlej mora si tiskarna seveda pomagati kakor more: uporabljati mora to, kar ima še v zalogi, ker, kakor že omenjeno, v Trstu ni dobiti boljšega papirja take oblike, kakoršno ima naš list sedaj. Zatorej prosimo čč. čitatelje in prijatelje našega lista nekoliko dnij potrpljenja; saj z novim letom že spremeni „Edinost" svojo obliko, a zajedno bode tudi papir mnogo boljši.

Z Goriškega. K odnošajem našim. Dostavek uredništva k nekemu dopisu v zadnji „Soči" (št. 50) se glasi med drugim: „Sploh opazujemo na vsej črti, da se priprosto ljudstvo veliko bolj zanima za javno življenje nego naše — razumništvo .... Ti odnošaji nam dajo mnogo misliti! Razumništva imamo malo, a še to postaja čedalje bolj mrtvo in — kar je še huje — egoistično, a v narodnem pogledu leno. Rado sicer še vidi, ako se kaj stori, a samo drži roke v žepu". —

Ko sem prečital te besede uredništva „Soči", nehoté sem položil list na mizo, ker tudi meni dajo taki odnošaji na Goriškem mnogo misliti, kajti skoro nisem mogel verjeti, da bi bili postali odnošaji na vsej črti že taki, kakoršne nam na kratko sicer, a dovolj drastično opisuje „Soča", namreč, da razumištvo ne Goriškem postaja čedalje bolj mrtvo, egoistično in celó — leno!! Lepo, krasno spričevalo, katero je vredno, da si je vtakne vse slovensko razumništvo na Goriškem brez razločka za ogledalo — za čase „ob sili".

Premišljevaje o tem, vsiljujejo se vprašanja: 1. Ali urednik „Soče" piše resnico, ali pa je morda stvar malo pretirana? — 2. Ali morda ne sodi ur. „Soče" preveč jednostransko? — 3. Ako bi bilo konečno vendarle mogoče, kar piše ur. „Soče" — kdo in kaj je temu krivo, da so odnošaji na Goriškem že takó daleč prišli? —

Največi mož na svetu biva sedaj v Parizu. Isti je 21letni W. Wilkins iz S. Pavla v državi Minnesota (severna Amerika). Visok je 2 metra 45 cmt. Stariši tega orjaka sta popolno navadne rasti; sin pa je rasel že od 4. leta na izreden način, a rase vedno še. Wilkins je razumen in prilično omikan. Ostane še nekoliko tednov v Parizu, kjer ga ogleduje „pritlikavi svet", orjak pa pobira srebrnjake.

Sodnijsko. Predvčerajšnjem končala je pred tukajšnjim sodiščem že parkrat odložena razprava proti dimnikarju Valentinu Saletju (Zalatel), ki je bil obtožen, da je svoječasno med vožnjo iz Boršta v Trst v železniškem vozu s palico po glavi udaril Ivana Jajčiča. Ker je obtoženec tajil in ker tožitelj ni mogel dokazati, da je bil baš Salatei oni, ki ga je udaril po glavi, rešilo je sodišče obtoženca obtožbe, spoznavši ga nekrivim. — 71letni kmet Alojzij Massaro iz Žavelj dobil je zaradi zlobnega poškodovanja tuje lasti mesec dnij ječe. Massaro je namreč 28. sept. t. l. pri Žavljah udaril Economovega psa parkrat s koso, da je žival kmalu zatem poginila. Kmet hotel se je namreč nad psom maščevati zaradi tega, ker sta gg. Leonid Economo in Karol Fontana jezdila preko travnika, na katerem je Massaro baš kosil.

Policijsko. Oficijal g. Tiz je zaprl 23letnega težaka Antona Lamprechta iz Trsta, ker je pred par dnevi pomagal ukrasti vrečo kave, last tvrdke Kavalar & Co. — 15letnega postopača Ivana Marsiča iz Pulja se zasačili baš v trenotku, ko je hotel nekemu kmetu ukrasti jopič, vreden 5 gld. Odpeljali so ga v zapor.

Koledar. Danes (21.): † Kvatre. Tomaž, apostel. — Jutri (22.): IV. adventna nedelja. Demetrij, mučenec. — V ponedeljek (23.): Viktorja, dev.; Nikolaj. — Mlaj. — Solnce izide ob 7. uri 42 min., zatoni ob 4. uri 14 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 8 stop., ob 2 pop. 13.5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 19. Gospodarski odsek je vsprejel vladno predlogo o varstvu proti oškodovanju pri prometu z blagom. Odsek za posvetovanje o službeni pragmatiki je vsprejel resolucijo, s kojo se poziva vlada naj poleg predloge o disciplinarnem zakonu predloži tudi zakonsko predlogo za uravnanje ostalih pravnih odnošajev uradnikov in slug. Grof Badeni je zatrdil, da je bil Kielmanseggova naredba neumestna. Nedovoljeno je uradniku samo, kršiti uradno tajnost ali nepovoljno kritikovati uradne naredbe. Uradniki smejo peticijonirati, seveda brez primerne agitacije. Zaradi volitve ni se jim bati posledic. Istotako je uradniku že zakonito zagotovljena pasivna volilna pravica. V svojem uradnem poslu pa mora biti uradnik nepristransk.

Havana 19. General Canella je priboril na čelu 1000 mož sijajno zmago nad 3000 utoborjenimi ustaši. Ustašev je padlo 40, ranjenih je 90. Španjcev je padlo 17, ranjenih je 53.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 7.16 7.17 Pšenica za spomlad 1896 6.89 —.— do 6.90. Oves za jesen —.— — — Rž za spomlad 6.20—6.22 Koruza za oktober —.— —.— maj-juni 1896 4.48—4.50 Pšenica nova od 78 kil. f. 6.75—6.85 od 79 kil. f. 6.80—6.90, od 80 kil. f. 6.85—7.— od 81. kil. f. 6.95—7.05, od 82 kil. for. 7.05—7.10. — Ječmen 5.60—6.25; proso 5.40—5.75 rž nova 6.30—6.20

Ponudbe slabe, vprašanja omejeno. Prodaja 15000 m. st. Vreme: megla.

Praga. Neratinirani sladkor f. 13.50 za januvar 13.50., za maj 14.10 Oktober-december. 13.70

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 31.50., Con cassé 32.25 32.50 Četvorni 33.25 33.50. V glavah (sodih) 33.—.—33.50 jako stalno

Havre. Kava Santos good average december 91.50 za april 83.75.

Hamburg. Santos good average za december 74.50 za marc 70.25 maj 68.25 cene mirne.

Dunajska borza 20. decembra 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	99.55	99.55
„ „ v srebru	99.75	99.55
Avstrijska renta v zlatu	121.30	121.30
„ „ v kronah	99.75	99.90
Kreditne akcije	353.—	355.—
London 10 Lst.	121.10	121.05
Napoleoni	9.60	9.60½
20 mark	11.86	11.84
100 italj. lir	44.20	44.35

Počenši s 1. januvarjem 1896. l.

daje ure

v kvačkanji in v vsakovrstnem vezanji

izprašana učiteljica ročnih del.

Ista poučuje tudi začetnike v slovenščini, nemščini in v igri na klavirji. — Več se izve na Belvederji št. 55. pritlicje.

Najlepše darilo za godovne in svečane prilike

Oljnati portret 85×75 *cm.*

Antona Martina Slomšeka,

najfineje po najboljšem izvirniku izveden, na platno napet, v zlatih kovinsko barok, anti-barok ter črnih zlato okrašenih okvirih po 10, 12, 15 in 18 gld., dobiva se v trgovini

D. Hribarja v Celji.

Kaj je Anton Martin Slomšek Slovencem, bilo bi preveč govoriti. Njemu se imamo zahvaliti za družbo sv. Mohora; njemu se zahvaliti za najbolje in najlepše pedagogiške spise in domovinsko ljubezen vnemajoče pesni. On bil je najodličnejši buditelj naroda, in najbolj vnet zagovornik pravic Slovencev. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez slike tega slavnega moža, ki je in ostane vedni ponos in dika Slovencev.

Kranjske klobase

se prodajajo v žganjariji na vogalu ulice Torrente in ulice S. Francesco.

Krčmarjem in drugim prodajalcem daje se navadni skonto.

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST

via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.

(nasproti veliki vojašnici),

prodaja po neverojetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle)

Zastopstvo koles „**Raleigh**" iz tovarne „Raleigh Cycle C° L.td. Nottingham Angleško" in koles „**Adler**" iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.

Kolesa „Raleigh" in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski.

Kolesa pošilja se na deželo in na vse kraje brez vseh stroškov.

Sprejemase popravа vsakovrstnih novih in starih kolés in šivalnih strojev.

V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.

Zahtevajo naj se cenike!

Lastnik političnó društvo „Edinosti". Izdavatelj in odgovorni urednik: **Julij Mikota.** — Tiskarna Dolenc v Trstu.